

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 9. Specialiter probatur dari non posse physicam prædeterminationem
ad actus liberos voluntatis creatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

virtutem actiuam permixtam cum passiuā; ergo agit, vt mota, secundum hanc virtutem passiuam. Probat antecedens: omnis causa creata distinguitur realiter ab actu secundo: ergo perficitur per illum: ergo est causa passiuā respectu illius: ergo nulla causa est purē actiuā. Consequentia probatur: Vnumquodque agit, quatenus est in actu, & agitur quatenus est in potentia; ergo causa secunda agit, quatenus est in actu, hoc est, quatenus patitur per motionem.

94 Non placet disputare, an omne principium effectiuum simul sit passiuum, saltem respectu effectus non coducens ad actionem? De facto enim sic in omnibus principiis creatis contingere censeo. Quid autem de possibili sit, non ad hanc questionem spectat. Vnum autem affirmo, quod vnice ad rem attinet, principium effectiuum non dicere in suo conceptu virtutem passiuam, neque passionem necessariam esse, vt principium adequatum effectiuum ad actum reducat. (Loquor de principio adequato; quia principium inadequatum saepe indiget alio principio in ipso recipiendo: & hac ratione indiget passio, sicuti potentia indiget specie in ipsa recepta) cuius oppositum non probat Albeldas ratio enim, quam supra ex illo dedi, æquē probat Deum debere pati actionem ab illo dimanantem, per quam extrinsecè perficitur. Ad illud, quod dicitur, vnumquodque agere quatenus est in actu, distinguendum est: si enim sonet vnumquodque agere quatenus est in actu primo, id est, quatenus est potens, & habet omnia requisita ad agendum, verum tenet; si tamen intelligatur eo modo, quo intendit Gonzalez, videlicet vnumquodque agere quatenus actu patitur, falsissimum est.

95 Obiicit tertio Gonzalez n. 11. actus secundus perfectior est actu primo: ergo non potest agere nisi habeat in se præmotionem aliquam, per quam reducat ad actum secundum. Probat antecedens: quia actus secundus minorem habet potentialitatem, & magis actualitatis: & actus primus habet minus actualitatis, & maiorem potentialitatem. Non vacat illis hæc redarguere. Rationem perpendas Albeldas, & si illam agnoueris, inuenies eodem modo posse ex illa intendi in Deo dandam esse hanc præmotionem. Respondeo, actum primum effectiuum nunquam esse imperfectius, sed saltem æquē perfectum cum effectū. Ad confirmationem, delumptam ex maiori potentialitate actus primi respondi supra in solutione ad primum argumentum.

96 Fundamenta alia desumunt Thomistæ, ad suam qualitatem stabilendam, ex prouidentia speciali Dei erga prædestinatos; quæ facile diluit quisque ex nostris Theologis. Quia tamen meum hoc opus non Theologicum, sed Philosophicum est, ab illorum solutione abstineo, sicuti à multis impugnationibus, quibus hanc prædeterminationem exterminare contendere possem, petitis ex fundamentis Theologicis.

§. IX.

Specialiter probatur dari non posse Physicam prædeterminationem ad actus liberos voluntatis create.

97 Conclusio à me asserta, & propugnanda est, dari non posse physicam prædeterminationem ad actus liberos: hanc à posteriori probo intendens inferri ex physica prædeterminatione libertatē euertere, posita physica prædeterminatione ad consensum non potest in eo instanti in quo ponitur, poni carentia consensus: ergo, in eo instanti non datur libertas ad vtrumque, sed necessitas ad consensum, & impotentia ad carentiam consensus. Antecedens probo: ponere in eo instanti carentiam consensus, est simul ponere carentiam consensus cum physica prædeterminatione, quod est componere carentiam consensus cum physica prædeterminatione, componere enim, & simul ponere sunt omnino synonyma, vt patet ex apprehensione terminorum, sed implicat de potentia absoluta in Thomistarum sententia voluntatem componere carentiam consensus cum physica prædeterminatione ad consensum: ergo implicat ponere carentiam consensus in instanti in quo est physica prædeterminatio. Solum indiget probatione antecedens illud, videlicet ponere in instanti, in quo est physica prædeterminatio carentiam consensus esse simul ponere carentiam consensus cum physica prædeterminatione, quod sic ostendo. Ponere carentiam consensus,

quando est physica prædeterminatio, seu in instanti, in quo hæc existit est ponere in eadem temporis mensura carentiam consensus in qua est physica prædeterminatio: ergo est illam simul ponere cum physica prædeterminatione, non enim est aliud simul ponere, aut simul esse, quam ponere, aut esse in eadem temporis mensura.

Prima, & vniuersalior fuga huius argumenti est voluntatem in eo instanti posse ponere carentiam consensus in sensu diuiso physica prædeterminationis, non tamen in sensu composito. Non negant in hoc membro secundo compositionem physicā prædeterminationis cum voluntate, & potentia ad consensum, & carentiam consensus, asserunt enim voluntatem simul habere potentiam ad vtrumque, & simul esse compositas physicam prædeterminationem ad consensum, & potentiam ad carentiam consensus. Solum negant potentiam ad coniungendam carentiam consensus cum physica prædeterminatione, aliud enim est similitudo potentia ad extrema opposita: aliud potentia ad similitudinem extremorum inter se, & actus cum potentia, itaque affirmant in instanti in quo est physica prædeterminatio esse similitudinem, & compositionem inter physicam prædeterminationem, & potentiam ad carentiam actus, seu ad actum oppositum: non tamen admittunt potentiam ad similitudinem physicæ prædeterminationis, & carentia actus prædeterminati. Expolui terminos nobis satis notos, & in aliis materiis satis viles, quia sæpè vidi Thomistas dum difficultate argumenti premuntur conuertere nos, non distinguere inter similitudinem potentia, & potentiam ad similitudinem, & insuper vt constat, quam verè dixerit Doctissimus Petrus à S. Iosepho in concordia suam disp. 2. sect. 4. n. 2. sine fundamento asserere Thomistas impugnatores physicæ prædeterminationis distinctionē hanc non calluisse, & ex sinistra illius intelligentia multa illis falso imponi. Quot, quantique viri, non solum ex nostris, sed externis, etiam Dominicanis solutionem ex hac diuisione desumptam aspernentur, videre licet apud Paulum Leonardum parte 2. sect. 2. n. 8. & 9.

Expositam iam diuisionem impugno, implicat voluntatem ponere disensum in sensu composito physica prædeterminationis ad consensum. Probo consequentiam, in instanti, in quo est physica prædeterminatio ad consensum non est ponibilis disensus, nisi in sensu composito prædeterminationis, quia eo ipso quod in eo instanti poneretur necessario esset coniungendus cum physica prædeterminatione præexistente, sed hoc modo non potest poni: ergo nullo. Quod casu, quo poneretur coniungeretur cum physica prædeterminatione, constat ex præmissis, quia coniungere nihil aliud est quam vnum ponere quando est aliud.

Instauro idem argumentū: voluntas prædeterminata ad 100 consensum, non potest ponere disensum compositum cum physica prædeterminatione, non diuissum à physica prædeterminatione: ergo nullo modo. Non potest ponere disensum compositum cum prædeterminatione concedunt aduersarij: non posse ponere diuissum à prædeterminatione sic probo. Disensus diuissus à prædeterminatione, est disensus ab ea separatus, & existens physica prædeterminatione ablata; sed physica prædeterminatio est existens independentē à voluntate, & hæc illam auferre non potest: ergo non potest voluntas ponere disensum diuissum à prædeterminatione: ergo nullo modo. Probo consequentiam: qui non potest tollere vnum extremum, quod existens supponitur non potest ponere aliud absque eo, quod præexistenti coexistat, & cum illo componatur, vt per se notum est. Modo enim quando existit Angelus, cuius existentiam auferre non possum, non potero ego ponere aliquam existentiam separatam ab existentia Angeli, sed si eam ponam independentē à voluntate mea existentia à me posita erit simul cum existentia Angeli, & cum ea componetur, & resultabit coexistentia vtriusque.

Hinc deprehendes quanta sit differentia inter has propositiones, iustus potest peccare. Prædeterminatus potest dissentire. Prior vera est in sensu diuiso, quia iustus potest gratiam liberè amittere, & peccatum ponere diuissum à gratia expulsa per peccatum. Prædeterminatus verò, nec per sensum diuissum, neque modo aliquo potest prædeterminationem se à excutere, & ita non potest diuissum à prædeterminatione diuissum ponere, sed si poneretur esset coniunctus cum prædeterminatione, qui modus ponendi apud Thomistas implicat, apud quos hoc coniunctum Physica

fica prædeterminatio ad consensum, & dissensum chymericum est.

102 Rursus arguo: voluntas libere componit consensum cum physica prædeterminatione: ergo antecederet potest illam non componere, seu non coniungere: ergo potest libere facere, quod illius consensus non sit coniunctus cum physica prædeterminatione: ergo quod physica prædeterminatio sit separata à consensu, quod in Thomistarum sententia constituitur physicam prædeterminationem essentialiter coniunctam cum consensu chymericum est, ad quod semper implicat antecedens potestas: ergo debent fateri voluntatem liberam esse ad componendum & diuidendum consensum à physica prædeterminatione, ac proinde physicam prædeterminationem intrinsecè talem non esse, neque essentialiter cum consensu coniunctam.

103 Omnes illationes legitimæ descendunt ab illo antecedenti, *Voluntas libere componit consensum cum physica prædeterminatione*, quod probo ex Tridentino verbis relatis ex sess. 6. cap. 5. *eidem physica prædeterminationis libere assentiendo, & cooperando*; assentiri enim est simul consentire, & cooperari est simul operari; simul autem assentiri est coniungere assensum cum motione physica prædeterminationis, & simul operari est componere assensum & operationem cum physica prædeterminatione: ergo ad hunc sensum compositum, & hanc compositionem voluntas libere concurrat.

104 Denique cum libera voluntas essentialiter dependeat à physica prædeterminatione in operibus factis, ut oportet ad meritum, & iustificationem in sententia asserente ipsam includi in ratione gratiæ, & huius virtus, ut definit Tridentinum sess. 6. cap. 16. opera facta, ut oportet semper antecedit, comitetur, & subsequatur, omnis operatio meritoria est cooperatio, & coniunctio operis cum physica prædeterminatione de facto, nec separabilis est ratio operationis factæ ut oportet à ratione cooperationis, & coniunctionis cum physica prædeterminatione, cum verò operatio meritoria libera sit, ita & cooperatio cum physica prædeterminatione. Nec valet ad formales distinctiones operationis, & cooperationis recurrere, tum quia operatio meritoria ut talis includit cooperationem cum physica prædeterminatione, tum quia in his, quæ inseparabilia sunt, non potest dari libertas ad vnum absque eo, quod detur ad aliud.

105 Solutionem aliam adducit Aluares lib. 12. de Auxiliis disp. 116. n. 9. celebrem inter Thomistas, videlicet physicam prædeterminationem integrum relinquere iudicium indifferens rationis, & ita libertatem illam relinquere, quia posito iudicio indifferenti, nec Deus necessitatem voluntati potest imponere, neque illius libertatem destruere tali iudicio permanenti. In hac doctrina solutionem nullam reperio, neque illius speciem, sed conclusionem, quam Thomistæ nunquam probabunt, quod enim refert iudicio representari obiectum cum indifferencia, & ex vi huius representationis voluntatem nullam pati necessitatem, si aliunde ponitur principium aliquod voluntatem ad vnam partem adigens, & naturalitas, quale esse intendimus physicam prædeterminationem, alias dicere possem semoto concursu causæ primæ voluntatem liberam permanere, quia sine illo permanet entitas intrinseca voluntatis & iudicium indifferens.

106 Insuper argumentum supra factum ex determinatione, quam ad consensum voluntatis inducit physica prædeterminatio, & impossibilitate, quam habet cum dissensu eodem prorsus modo procedit, quidquid sit de iudicio indifferenti, & casu, quod verum esset, quod omnino est falsum, voluntatem cum iudicio indifferenti non posse pati necessitatem, aliunde esset soluendum argumentum adductum.

107 Neque vnquam PP. dum impugnabant Hæreticos, qui ineuitabili fato libertatem euertere defendebant, illos reiciebant, quia iudicium indifferens negarent, quod nunquam somniarunt, neque eos inconsequentia arguebant, quia retento rationis iudicio libertatem negabāt, sed quia affirmabant Deum sua voluntate, & præsentia iam præmovere voluntatem creatam, ut illam necessario faceret operari, quod optime obseruauit Suarez tom. 1. de gratia prolog. 1. cap. 4. n. 10. & doctissimus Hugo Cabellus in supplemento ad libros Scoti de anima tom. 2. editionis Lugd. disp. 3. sect. 14. n. 6. Hanc ergo solutionem omnino insufficientem iudico, quam Habra de Raonis Doctor Pa-

risensis in sua Philosophia tractatu de principiis quæst. 2. propositione 1. §. sed hæc responsio asserit pessimam esse omnium, quæ adhibentur.

168 Alia solutio, seu luso verborum est RR. quorundam asserentium voluntatem cum physica prædeterminatione ad consensum posse coniungere dissensum potentia absoluta, non tamen potentia infallibilitatis. Vocant potentiam infallibilitatis, quæ reuera, & cum effectu ad actum reducit. Hac ratione Tridentino respondent voluntatem cum physica prædeterminatione, in qua apud illos physica prædeterminatio consistit, posse dissentire, resistere, & gratiam abiicere potentia absoluta, non tamen potentia infallibilitatis. His vocibus existimant optime libertatem defendere, asserentes, ad libertatem requiri principia actus liberi posse coniungi cum utroque extremo potentia absoluta, non tamen potentia infallibilitatis.

109 Explicemus verba: voluntas prædeterminata ad amorem non potest potentia infallibilitatis prædeterminationem coniungere cum carentia amoris. Inquiri unde oriatur hæc impotentia infallibilitatis ad coniunctionem prædeterminationis, cum carentia amoris, & hæc infallibilitas coniunctionis cum amore. Si oritur ex natura intrinseca ipsius prædeterminationis essentialiter connexæ cum amore, ut Thomistæ affirmant implicat potentia aliqua absoluta ad disiungendam physicam prædeterminationem ab amore, seu ad componendam prædeterminationem cum carentia amoris, implicat enim potentia quantumvis absoluta dicatur ad faciendum aliquid, quod est contra suam essentiam, ut per se notum est.

110 Dicunt Thomistæ naturam physicæ prædeterminationis esse coniungi essentialiter cum actu libero, & ita ratione coniunctionis istius non habere potentiam infallibilitatis, ut diuidatur ab actu, & quia illius coniunctio est cum actu libero habere potentiam absolutam ad coniungendam carentiam amoris cum prædeterminatione ad amorem. Mirabilis physicæ prædeterminationis essentia ad producendum summè necessario actum liberum potens, in quo duplex contradictorium continetur, quia producere necessario actum est non producere actum liberum, & item quando necessario producit actum liberum illum liberum producit ut asseritur, & illum non producit liberum, quia necessario illum producit. Implicat igitur in terminis producere necessario actum liberum, seu producere necessario actum, & hunc liberum esse, producere enim actum liberum, & producere actum necessarium, nō ex alio capite desumitur, quam ex modo illum producenti, liberè, vel necessario. Rem ex terminis notam vnica propositione accipe, quæ verborum fallaciam, & equiuocum detegit, & euerit. Implicat hoc complexum voluntas prædeterminata ad amorem essentialiter coniuncta cum amore, & in ea esse potentiam absolutam, aliūque quovis nomine significetur ad hanc coniunctionem auferendam, & amorem ab eo separandum, siue essentialis illa coniunctio infallibilitatis naturalitas appelleretur, siue alio quovis nomine exponatur, quia contra rerum essentias nulla potentia dispensari potest.

111 Confirmatur: hoc coniunctum odium, & prædeterminatio ad amorem est chymericum, & implicatorium: ergo respectu illius nulla datur potentia. Antecedens prædeterminantibus sanctum est, consequentia negabit, qui admittat potentiam creatam ad duplex contradictorium, si asseratur impotentiam infallibilitatis ad coniungendam physicam prædeterminationem cum dissensu siam non esse in connexionem intrinsecam prædeterminationis cum actu prædeterminato, erit omnino discedere à prædeterminantium genere. Rursus nullum caput Thomistæ designabunt, ex quo oriatur hæc infallibilitas. Si enim intrinsecè physica prædeterminatio non repugnet coniunctioni dissensus, unde constare poterit coniunctionem hanc aliquando futuram non esse. Si ex scientia Dei hæc infallibilitas desumatur Deus scit, quod alias est futurum, non enim hoc est futurum, quia Deus scit, sed Deus scit, quia futurum est: ergo aliud caput erit designandum ex quo infallibilitas futuri consensus desumatur. Denique, siue ex scientia, siue ex decreto infallibilitas desumatur auxilium intrinsece indifferens permanebit, quod admittit Thomistæ sæpe repugnant.